

**ผลการใช้โปรแกรมการฝึกอบรม เรื่อง ศิลปะประดิษฐ์สำหรับผู้สูงอายุ
ในศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุบ้านบางแค กรุงเทพมหานคร
The Effect of Training Program on Art Crafts for the Elderly
in Banbangkhae Social Welfare Development
Center, Bangkok Metropolitan**

จิราพัทธ์ แก้วศรีทอง^{1*}

¹นักศึกษา สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร กรุงเทพฯ 10300

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Pre-experiment) แบบ One-shot Case Study มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลการใช้โปรแกรมการฝึกอบรมเรื่องศิลปะประดิษฐ์สำหรับผู้สูงอายุในศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุบ้านบางแค กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย คือ ผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุบ้านบางแค อาคารสุขสันต์ ปี พ.ศ. 2553 โดยเจ้าหน้าที่คัดเลือกว่ามีสภาพร่างกายที่สามารถเข้าร่วมกิจกรรม และสมัครใจ จำนวน 15 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ โปรแกรมการฝึกอบรมเรื่องศิลปะประดิษฐ์สำหรับผู้สูงอายุแบบวัดทักษะการปฏิบัติงาน และแบบสอบถามความพึงพอใจ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ผลการวิจัย พบว่า 1) ผู้สูงอายุมีคะแนนทักษะการปฏิบัติงานอยู่ในระดับดี 2) มีความพึงพอใจต่อการเข้าร่วมฝึกอบรม ทั้งด้านวิทยากร ด้านวันเวลาในการจัดฝึกอบรม ด้านวัสดุอุปกรณ์ ด้านการฝึกอบรม ด้านหัวข้อการฝึกอบรม อยู่ในระดับมาก

Abstract

This research is a pre-experiment research of one-shot case study type. The objective is to study the effect of training program on Art crafts in Banbangkhae Social Welfare Development Center for the elderly. The target populations are 15 voluntarily elder persons residing in Banbangkhae Social Welfare Development Center, Sooksan Building, in 2010, who have been selected by the center officials. The Elders are in good physical health and able to participate in the activities. Tool used is a training program on Art crafts for the elderly consisting of Performance Skill Measurement Forms and Satisfaction Questionnaires. Data analysis is descriptive statistics. The results of the research are that: 1) Performance skill scores of the elderly are in a good level. 2) Their satisfactions to participate in the training on the aspects of the lecturer, date and time of the training, materials and equipments, activities, topics of training are in a high level.

คำสำคัญ : โปรแกรมการฝึกอบรม ศิลปะประดิษฐ์ ผู้สูงอายุ

Keywords : Training Program, Art Crafts, Elderly

* ผู้นิพนธ์ประสานงานไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ alyyla04@hotmail.com , j_rmutp@rmutp.ac.th โทร. 08 5344 4134

1. บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

แผนผู้สูงอายุแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2545-2564) ให้ความสำคัญกับมาตรการการปลูกจิตสำนึกให้คนในสังคมตระหนักถึงคุณค่าและศักดิ์ศรีของผู้สูงอายุโดยมุ่งเน้นการพัฒนายุทธศาสตร์ ด้านการส่งเสริมผู้สูงอายุ ประกอบด้วย 6 มาตรการหลัก คือ 1) มาตรการส่งเสริมความรู้ด้านการส่งเสริมสุขภาพป้องกันดูแลตนเองเบื้องต้น 2) มาตรการส่งเสริมการอยู่ร่วมกันและสร้างความเข้มแข็งขององค์กรผู้สูงอายุ 3) มาตรการส่งเสริมด้านการทำงานและการหารายได้ของผู้สูงอายุ 4) มาตรการสนับสนุนผู้สูงอายุที่มีศักยภาพ 5) มาตรการส่งเสริมสนับสนุนสื่อทุกประเภทให้มีรายการเพื่อผู้สูงอายุ และสนับสนุนให้ผู้สูงอายุได้รับความรู้และสามารถเข้าถึงข่าวสารและสื่อ 6) มาตรการส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้สูงอายุมีที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมและปลอดภัย จากมาตรการหลักที่กล่าวมาจะเป็นการเพิ่มคุณภาพและศักยภาพของผู้สูงอายุที่จะดำรงชีวิตอย่างมีความสุข แม้ผู้สูงอายุจะเป็นวัยสุดท้ายของชีวิตแต่ยังคงมีพัฒนาการไปตามวัย จากการสำรวจประชากรผู้สูงอายุในประเทศไทย พบว่า มีประชากรผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นจาก 6.3 ล้านคนเป็น 14 ล้านคนในปี 2553 และจะเพิ่มสูงขึ้นกลายเป็นสังคมผู้สูงอายุมากขึ้น สอดคล้องกับการวิจัยของสถาบันวิจัยประชากรและสังคม พบว่า ในปี พ.ศ. 2553-2564 หรืออีกประมาณ 11 ปี จำนวนผู้สูงอายุจะมากกว่าเด็กเป็นครั้งแรกในประวัติศาสตร์ด้านโครงสร้างประชากร (สถาบันวิจัยประชากรและสังคม, 2553) เมื่อผู้สูงอายุมีวัยหรืออายุเพิ่มขึ้น ปัญหาที่

ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ต้องเผชิญ คือ ปัญหาสุขภาพด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม ซึ่งเป็นปัญหาที่เกิดจากพัฒนาการของวัย ส่งผลให้การดำเนินภารกิจประจำวันที่จะดูแลช่วยเหลือตนเองลดน้อยลง นอกจากนั้น ผู้สูงอายุบางคนอาจเจ็บป่วยด้วยโรคหัวใจ โรคเบาหวาน และโรคความดันโลหิตสูง เป็นต้น และอาจพบปัญหาด้านจิตใจ หรืออารมณ์ ที่เป็นผลสืบเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย เช่น มีความวิตกกังวล อารมณ์ไม่มั่นคง โกรธง่าย โมโหง่าย หงุดหงิด เครียด ซึมเศร้า หวาดระแวง ท้อแท้ มีอาการหลงลืมหรือมีภาวะสมองเสื่อม รวมถึงอาจพบปัญหาด้านสังคม ซึ่งเป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงของการสูญเสียบทบาทหน้าที่ การสูญเสียคนใกล้ชิดและสูญเสียสัมพันธภาพทางครอบครัว นอกจากนั้น ผู้สูงอายุยังมีความต้องการด้านเศรษฐกิจ คือ มีความมั่นคงทางการเงิน มีงาน มีรายได้ เพื่อลดภาระครอบครัวและสังคม ลดการพึ่งพิงอาศัยผู้อื่น สามารถดำเนินชีวิตอย่างปกติมีอิสระในชีวิต และต้องการความรู้ประสบการณ์ใหม่ ๆ เพื่อปรับตัวให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของวัย สภาพแวดล้อม และสังคมที่ผู้สูงอายุเป็นสมาชิก (คุภากร รุ่งอุดม, 2547: 29) ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของจรินทร์พรหม เลารัมย์ (2543: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่องการฝึกวิชาชีพสำหรับผู้สูงอายุเพื่อมีรายได้ในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ ผลการศึกษา พบว่า อาชีพที่ผู้สูงอายุสนใจและมีความต้องการให้มีการฝึกอบรม ได้แก่ ศิลปะประดิษฐ์ การทำอาหาร ขนม และการผลิตของชำร่วย ตามลำดับ

ดังนั้น เพื่อเป็นการสนับสนุนแผนผู้สูงอายุแห่งชาติฉบับที่ 2 และแก้ปัญหาคุณภาพชีวิต รวมถึงตอบสนองความต้องการของผู้สูงอายุ

จึงควรจัดกิจกรรมที่สามารถสนับสนุนปัจจัยดังกล่าว เช่น จัดกิจกรรมให้ผู้สูงอายุได้เข้าร่วมกิจกรรมทางสังคม โดยการเป็นสมาชิกกลุ่มสมาคม ชมรม การมีงานอดิเรกให้ผู้สูงอายุทำและมีรายได้ทั้งงานประจำ งานพิเศษ หรือชั่วคราว ด้วยการฝึกอบรมวิชาชีพต่าง ๆ ซึ่งเป็นกิจกรรมที่สร้างความรู้และประสบการณ์ รวมถึงสร้างทักษะในการทำงาน อันนำไปสู่การประกอบอาชีพและมีรายได้ รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ จะเป็นการพัฒนาศักยภาพของผู้สูงอายุให้ผู้สูงอายุมีโอกาสทำภารกิจประจำวันต่อไปได้อย่างปกติ จะเป็นการช่วยชะลอความเสื่อมทางด้านร่างกายสติปัญญา อารมณ์ และสังคม

วิชาชีพคหกรรมศาสตร์หรืออาชีพคหกรรมศาสตร์ เป็นการใช้วิชาความรู้ทางคหกรรมศาสตร์เพื่อนำไปประกอบอาชีพหรือสร้างรายได้ เป็นวิชาที่เกี่ยวข้องกับวิทยาศาสตร์ สังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์ โดยมุ่งพัฒนาครอบครัวด้วยการจัดทรัพยากรบุคคล วัสดุ และสิ่งแวดล้อม เพื่อพัฒนาอาชีพและเสริมสร้างคุณภาพชีวิต มีเนื้อหาสาระแบ่งเป็นกลุ่มต่าง ๆ ได้แก่ อาหารและโภชนาการ เสื้อผ้าและเครื่องแต่งกาย การพัฒนาครอบครัวและเด็ก การพัฒนามนุษย์และสิ่งแวดล้อม การจัดการธุรกิจและศิลปะประดิษฐ์ (สมศรี เพชรขัติ, 2550: 72) จึงมีผู้นำวิชาชีพคหกรรมศาสตร์ไปฝึกอบรมให้กับผู้สูงอายุโดยได้สอดแทรกอยู่ในกิจกรรมด้านอาชีวบำบัด เช่น ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุบ้านบางแคได้จัดกิจกรรมโดยจัดสอนงานประดิษฐ์ต่าง ๆ เช่น กลุ่มดอกไม้จันทร์ กลุ่มดอกไม้ประดิษฐ์ กลุ่มทำเครื่องหอม เป็นต้น ผลิตภัณฑ์ที่จำหน่ายจะแบ่งผลกำไร ให้เป็นค่าแรงผู้สูงอายุ 70% สมทบทุนหมุนเวียน 25% และเป็นรางวัลผู้ควบคุม 5% ตามระเบียบ

ของกรมพัฒนาสังคมฯ เพื่อให้ผู้สูงอายุมีรายได้เป็นของตนเอง (ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุบ้านบางแค, 2553)

ความสำคัญของปัญหาที่กล่าวมาข้างต้นจะพบว่า แนวทางหนึ่งที่จะช่วยให้มาตรการการปลูกจิตสำนึกให้คนในสังคมตระหนักถึงคุณค่าและศักดิ์ศรีของผู้สูงอายุสามารถบรรลุความสำเร็จได้นั้น คือ การจัดฝึกอบรมวิชาชีพคหกรรมศาสตร์ ซึ่งในฐานะที่ผู้วิจัยเป็นนักคหกรรมศาสตร์ จึงเห็นถึงความสำคัญในมาตรการดังกล่าวโดยการสร้างโปรแกรมการฝึกอบรมให้กับผู้สูงอายุในเรื่องศิลปะประดิษฐ์ ได้แก่ การตกแต่งถุงผ้าลดโลกร้อน การจัดดอกไม้บูชาพระ การทำพวงกุญแจจากเศษผ้า เป็นต้น โดยคำนึงถึงความต้องการและสภาพร่างกายของผู้สูงอายุใช้เวลาในการฝึกอบรมที่เหมาะสมเพื่อลดปัญหาและข้อจำกัดในการเข้าร่วมการฝึกอบรมและความสามารถในการทำกิจกรรมของผู้สูงอายุเป็นสำคัญ ซึ่งคาดว่าภายหลังการฝึกอบรมผู้สูงอายุสามารถนำความรู้ที่ได้ไปประกอบอาชีพ สร้างงานสร้างรายได้เป็นการส่งเสริมศักยภาพและสนับสนุนให้ผู้สูงอายุยังคงมีบทบาทและมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในสังคม ทำให้ผู้สูงอายุมีความภาคภูมิใจในตนเองมองเห็นคุณค่าในชีวิต สอดคล้องกับแผนผู้สูงอายุแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2545-2564) ที่ให้ความสำคัญกับมาตรการส่งเสริมความรู้ด้านการส่งเสริมสุขภาพป้องกันดูแลตนเองเบื้องต้น มาตรการส่งเสริมศักยภาพ มาตรการทำงานและการหารายได้

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาผลการใช้โปรแกรมการฝึกอบรม

เรื่องศิลปะประดิษฐ์สำหรับผู้สูงอายุในศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุบ้านบางแค

1.3 ขอบเขตการวิจัย

1.3.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรเป้าหมาย คือ ผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุบ้านบางแค อาคารสุขสันต์ ปี พ.ศ. 2553 โดยเจ้าหน้าที่คัดเลือกกว่ามีสภาพร่างกายที่สามารถเข้าร่วมฝึกอบรม และสมัครใจ จำนวน 15 คน

1.3.2 ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรอิสระ คือ โปรแกรมการฝึกอบรมเรื่องศิลปะประดิษฐ์สำหรับผู้สูงอายุ ประกอบด้วยแผนการฝึกอบรม จำนวน 8 เรื่อง ได้แก่ 1) การตกแต่งถุงผ้าลดโลกร้อน 2) การจัดดอกไม้บูชาพระ 3) การ์ดแทนใจ 4) กระเช้าอวยพร 5) พวงกุญแจจากเศษผ้า 6) โมบายแขวนรูป 7) การพับผ้าเช็ดหน้า 8) การประดิษฐ์เข็มกลัด

ตัวแปรตาม คือ ผลการใช้โปรแกรมการฝึกอบรมเรื่องศิลปะประดิษฐ์สำหรับผู้สูงอายุพิจารณาใน 2 ประเด็น คือ ทักษะในการปฏิบัติงานและความพึงพอใจต่อการฝึกอบรม

1.3.3 ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย คือ ช่วงเดือนธันวาคม 2553 - มกราคม 2554 โดยใช้โปรแกรมการฝึกอบรมเรื่องศิลปะประดิษฐ์สำหรับผู้สูงอายุในศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุบ้านบางแคเป็นระยะเวลา 8 สัปดาห์

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาความรู้

ด้านศิลปะประดิษฐ์ไปใช้ในการจัดฝึกอบรมอาชีพให้กับผู้สูงอายุให้สอดคล้องกับสังคมและเศรษฐกิจ

2. เพื่อเป็นแนวทางให้ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุบ้านบางแคใช้ในการจัดสรรงบประมาณการจัดกิจกรรมการฝึกอบรมให้สอดคล้องกับความสนใจ และความต้องการของผู้สูงอายุ

2. วิธีการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Pre-experiment) แบบ One-Shot Case Study

2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรเป้าหมาย คือ ผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุบ้านบางแค อาคารสุขสันต์ ปี พ.ศ. 2553 โดยเจ้าหน้าที่คัดเลือกกว่ามีสภาพร่างกายที่สามารถเข้าร่วมกิจกรรม และสมัครใจ จำนวน 15 คน

2.2 การสร้างเครื่องมือและการทดสอบเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองเป็นโปรแกรมการฝึกอบรมเรื่องศิลปะประดิษฐ์สำหรับผู้สูงอายุ และเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วย แบบวัดทักษะการปฏิบัติงานและแบบสอบถามความพึงพอใจโดยผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1. ศึกษาทฤษฎี เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะทำวิจัยและสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือ
2. ดำเนินการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

2.1) โปรแกรมการฝึกอบรมเรื่องศิลปะประดิษฐ์สำหรับผู้สูงอายุ จำนวน 8 เรื่อง ได้แก่ 1) ตกแต่งถุงผ้าลดโลกร้อน 2) การจัดดอกไม้บูชาพระ 3) การ์ดแทนใจ 4) กระเช้าอวยพร 5) พวงกุญแจจากเศษผ้า 6) โมบายแขวนรูป 7) การพับผ้าเช็ดหน้า 8) การประดิษฐ์เข็มกลัด

2.2) แบบวัดทักษะการปฏิบัติงานมีลักษณะแบบ Rubric Scale มีระดับคะแนนเป็น 3 2 และ 1 จำนวน 5 ข้อ ซึ่งผู้ประเมินต้องพิจารณาพฤติกรรมแต่ละขั้นตอนแล้วให้คะแนนตามกฎเกณฑ์การให้คะแนน

2.3) แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้สูงอายุต่อการเข้าร่วมฝึกอบรมเรื่องศิลปะประดิษฐ์แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้สูงอายุมีลักษณะแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการเข้าร่วมฝึกอบรมเรื่องศิลปะประดิษฐ์ ซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 3 ระดับ

3. นำเครื่องมือที่สร้างและผ่านการพิจารณาจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์แล้วไปพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน แล้วนำผลการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยมีค่าอยู่ระหว่าง 0.50-1

4. นำเครื่องมือที่ปรับปรุงแก้ไขสมบูรณ์แล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้สูงอายุที่สถานสงเคราะห์คนชราบ้านบางแค 2 จำนวน 15 คน

5. นำแบบวัดทักษะการปฏิบัติงานมาคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ตามวิธีของเพียร์สันได้

ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดทักษะการปฏิบัติงาน 4 เรื่อง ดังนี้ 0.82 0.84 0.82 และ 0.88 และนำแบบสอบถามความพึงพอใจหาค่าอำนาจจำแนก (r) โดยมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.34-0.68 และค่าความเชื่อมั่นโดยใช้วิธีการคำนวณสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.91

2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นเตรียมการ

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนครถึงผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุบ้านบางแค เพื่อขออนุญาตดำเนินการฝึกอบรม

2. ติดต่อประสานงานผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น เจ้าหน้าที่ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการและสังคมผู้สูงอายุ ผู้ช่วยวิจัยเพื่อวางแผนการฝึกอบรมเรื่องศิลปะประดิษฐ์

ขั้นดำเนินการทดลอง

1. ผู้วิจัยดำเนินการทดลองการฝึกอบรมด้วยตนเองและมีผู้ช่วยวิจัย โดยการจัดฝึกอบรมเรื่อง ศิลปะประดิษฐ์ จำนวน 8 เรื่อง กับประชากรเป้าหมายเป็นเวลา 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 1 เรื่อง คือ วันจันทร์ ในช่วงเวลา 13.50-14.50 น. จนถึงสิ้นสุดการทดลอง

2. ขณะฝึกอบรมมีการประเมินทักษะการปฏิบัติงานของผู้สูงอายุทุกครั้ง

3. เมื่อสิ้นสุดการฝึกอบรม ได้สอบถามความพึงพอใจต่อการเข้าร่วมฝึกอบรม สำหรับผู้สูงอายุที่มีข้อจำกัดในการเขียนและการอ่าน

หนังสือ ผู้วิจัยจะเป็นผู้อ่านข้อคำถามและบันทึกคำตอบ

ขั้นสรุป

นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา สรุป และอภิปรายผล

2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้สูงอายุโดยการแจกแจงความถี่และค่าร้อยละ นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

2. วิเคราะห์คะแนนทักษะการปฏิบัติงานโดยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียงโดยมีเกณฑ์การแปลความหมายคะแนนของแบบวัดทักษะการปฏิบัติงาน ดังนี้

ค่าคะแนน 1.00-5.66 หมายถึง ต้องปรับปรุง
ค่าคะแนน 5.67-10.33 หมายถึง พอใช้
ค่าคะแนน 10.34-15.00 หมายถึง ดี

3. วิเคราะห์ข้อมูลการประเมินความพึงพอใจต่อการเข้าร่วมฝึกอบรมเรื่องศิลปะประดิษฐ์ของประชากรโดยหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียงโดยมีเกณฑ์การแปลความหมายของระดับค่าเฉลี่ยแบ่งออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.49 หมายถึง ระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.50-2.49 หมายถึง ระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 2.50-3.00 หมายถึง ระดับมาก

3. ผลการศึกษาและอภิปรายผล

3.1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้สูงอายุ

โดยแสดงการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียงปรากฏ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปของผู้สูงอายุ

N = 15

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	-	-
หญิง	15	100.00
2. อายุ		
60-65 ปี	4	26.67
66-70 ปี	11	73.33
3. ภูมิลำเนาเดิม		
กรุงเทพมหานคร	6	40.00
ปริมณฑล	2	13.33
ภาคกลาง	4	26.67
ภาคเหนือ	-	-
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	2	13.33
ภาคใต้	1	6.67
4. สถานภาพ		
โสด	8	53.33
สมรส	-	-
หม้าย	7	46.67
5. การศึกษา		
ไม่ได้เรียนหนังสือ	8	53.33
ประถมศึกษาตอนต้น	5	33.33
มัธยมศึกษา	2	13.33
6. อาชีพเดิม		
รับจ้าง	8	53.33
ธุรกิจส่วนตัว	1	6.67
ค้าขาย	4	26.67
เกษตรกร	2	13.33
7. รายได้ประจำเดือน		
ไม่มี	15	100.00
มี	-	-

จากตารางที่ 1 แสดงว่าผู้สูงอายุที่เข้าร่วมโปรแกรมฝึกอบรมเป็นเพศหญิงทั้งหมด มีอายุอยู่ระหว่าง 66-70 ปี คิดเป็นร้อยละ 73.33 รองลงมาคืออายุ 60-65 ปี คิดเป็นร้อยละ 26.67 ภูมิลำเนาเดิม อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร คิดเป็นร้อยละ 40.00 รองลงมาอาศัยอยู่ในภาคกลาง คิดเป็นร้อยละ 26.67 และปริมณฑล คิดเป็นร้อยละ 13.33 มีสถานภาพโสด คิดเป็นร้อยละ 53.33 และเป็นหม้าย คิดเป็นร้อยละ 46.67 การศึกษา ส่วนใหญ่ไม่ได้เรียนหนังสือ คิดเป็นร้อยละ 53.33 รองลงมา คือ จบการศึกษา ระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 33.33

มัธยมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 13.33 และมีอาชีพเดิม คือ อาชีพรับจ้าง คิดเป็นร้อยละ 53.33 อาชีพค้าขาย คิดเป็นร้อยละ 26.67 อาชีพเกษตรกร คิดเป็นร้อยละ 13.33 และธุรกิจส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 6.67 ผู้สูงอายุทั้งหมดที่เข้าร่วมฝึกอบรมไม่มีรายได้ประจำ

3.2 ผลการวิเคราะห์ทักษะการปฏิบัติงาน

วิเคราะห์โดยแสดงค่าคะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียงปรากฏดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 คะแนนเฉลี่ย μ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน σ ของคะแนนทักษะการปฏิบัติงาน

เนื้อหา	N	K	μ	σ	แปลความหมาย
1. การตกแต่งถุงผ้าลดโลกร้อน	15	15	11.67	2.50	ดี
2. การจัดแจกันดอกไม้บูชาพระ	15	15	11.73	2.52	ดี
3. การ์ดแทนใจ	15	15	13.07	2.05	ดี
4. กระเช้าอวยพร	15	15	12.33	2.13	ดี
5. การทำพวงกุญแจจากเศษผ้า	15	15	11.87	2.42	ดี
6. โมบายแขวนรูป	15	15	11.93	2.22	ดี
7. การพับผ้าเช็ดหน้า	15	15	10.80	2.08	ดี
8. การประดิษฐ์เข็มกลัด	15	15	11.87	2.39	ดี

หมายเหตุ N แทน จำนวนผู้สูงอายุทั้งหมด

μ แทน ค่าคะแนนเฉลี่ย

σ แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

K แทน จำนวนคะแนนเต็ม

จากตารางที่ 2 พบว่า ทักษะการปฏิบัติงานของผู้สูงอายุในชิ้นงานที่ 1 การตกแต่งถุงผ้าลดโลกร้อน ชิ้นงานที่ 2 การจัดดอกไม้นาฬิกาพระ ชิ้นงานที่ 3 การ์ดแทนใจ ชิ้นงานที่ 4 กระเช้าอวยพรชิ้นงานที่ 5 การทำพวงกุญแจจากเศษผ้า ชิ้นงานที่ 6 โมบายแขวนรูป ชิ้นงานที่ 7 การพับผ้าเช็ดหน้า ชิ้นงานที่ 8 การประดิษฐ์เข็มกลัดอยู่ในระดับดี มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 11.67 11.73

13.07 12.33 11.87 11.93 10.80 และ 11.87 ตามลำดับ

3.3 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจต่อการเข้าร่วมฝึกอบรบ

วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียงปรากฏดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย μ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน σ ของผู้สูงอายุต่อการฝึกอบรมในทุกด้าน

เนื้อหา	μ	σ	แปลความหมาย
1. วิทยากร	2.77	0.31	มาก
2. วัน เวลาในการจัดฝึกอบรม	2.57	0.39	มาก
3. วัสดุอุปกรณ์	2.60	0.51	มาก
4. การฝึกอบรม	2.60	0.44	มาก
5. หัวข้อการฝึกอบรม	2.66	0.31	มาก
รวม	2.66	0.31	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่า ผู้สูงอายุมีความพึงพอใจต่อการฝึกอบรมเรื่องศิลปะประดิษฐ์เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากและเมื่อพิจารณาโดยรวม พบว่า มีความพึงพอใจต่อการเข้าร่วมฝึกอบรมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.66 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.31

4. สรุป

4.1 สรุปผลและอภิปรายผล

4.1.1 ทักษะการปฏิบัติงานของผู้สูงอายุอยู่ในระดับดี ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากวิทยากรได้ใช้การสอนแบบสาธิตประกอบคำบรรยายและมีสื่อประกอบการสอน ซึ่งเป็นตัวอย่างชิ้นงานสำเร็จ

และใบความรู้ที่มีรูปภาพประกอบเป็นขั้นตอนการประดิษฐ์ชิ้นงานนั้น ๆ อย่างละเอียด ซึ่งเหมาะกับวัยของผู้สูงอายุ กล่าวคือ เป็นภาพประกอบมากกว่าการให้อ่านข้อความ ทำให้ผู้สูงอายุสามารถปฏิบัติตามขั้นตอนจนได้ผลสำเร็จของชิ้นงาน รวมถึงวิทยากรและผู้ช่วยวิทยากรให้ความสนใจผู้สูงอายุเป็นรายบุคคล ดูแลอย่างใกล้ชิดจนทำให้ผู้สูงอายุรู้สึกใกล้ชิดคล้าช้กถามในข้อสงสัยขณะปฏิบัติงาน สอดคล้องกับแนวคิดของอารมณ์ ใจเที่ยง (2546: 23) กล่าวว่า การสอนแบบสาธิตจะทำให้ผู้เรียนสามารถเห็นและเข้าใจในขั้นตอนการทำงานในงานที่จะทำก่อนการปฏิบัติว่ามีขั้นตอนในการทำงานอย่างไรบ้าง สอดคล้องกับแนวคิดของจงกลณี ชุตินาเทวินทร์ (2542: 2-4) ที่กล่าวว่า ผู้ใหญ่จะเรียนรู้ได้เร็วกว่า

หากได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมในการอบรม โดยเฉพาะหากมีการทำจริงปฏิบัติจริง แทนที่จะเป็นการนั่งฟังการบรรยายเพียงอย่างเดียว สอดคล้องกับลักษณะของผู้สูงอายุที่ต้องการดูแลอย่างใกล้ชิดเนื่องจากสภาพร่างกายที่เสื่อมถอยไปตามวัยมีข้อจำกัดทางด้านสายตาผิาฟาง การเคลื่อนไหวช้าลง ความจำ ความคิดที่ช้า นอกจากนี้ ผู้จัดฝึกอบรมได้เลือกกิจกรรมที่มีขั้นตอนไม่ยุ่งยากหรือซับซ้อนจนเกินไป มีขั้นตอนการประดิษฐ์ไม่ก้ำกึ่งขั้นตอนเพื่อให้ผู้สูงอายุปฏิบัติตามได้ คำนึงถึงสภาพร่างกายของผู้สูงอายุเป็นหลัก สอดคล้องกับแนวคิดของ วรณนิภา บุญระยอง (2542: 152) กล่าวว่า กิจกรรมที่จัดควรเป็น กิจกรรมที่ง่าย ๆ มีขั้นตอนไม่ซับซ้อน เหมาะสมกับศักยภาพของผู้สูงอายุแต่ละบุคคลและวัยซึ่งผู้จัดจะเป็นผู้ประเมินผู้สูงอายุและวิเคราะห์ว่าขั้นตอนใดเหมาะสม เพราะกิจกรรม ทั้งนี้เพื่อเป้าหมายที่ความสำเร็จของผลงาน อันจะนำมาซึ่งความเชื่อมั่นและความภาคภูมิใจของผู้สูงอายุ

4.1.2 ความพึงพอใจต่อการเข้าร่วมฝึกอบรม

ผู้สูงอายุมีความพึงพอใจต่อการฝึกอบรม เรื่องศิลปะประดิษฐ์ในทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ด้านวิทยากร มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากวิทยากรมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้สูงอายุ ให้ความสนใจ ดูแล ช่วยเหลือ และเคารพยกย่องในความเป็นบุคคลสูงวัยที่ยังมีคุณค่าและมีการเตรียมตัวในการสอนล่วงหน้า ก่อนการฝึกอบรมตรงต่อเวลา เป็นผู้ฝึกอบรมที่ไม่เคร่งเครียดจนเกินไป ใช้การถ่ายทอดความรู้แบบ

การสาธิตประกอบคำบรรยายทำให้ผู้สูงอายุได้เข้าใจมากยิ่งขึ้นสามารถปฏิบัติตามได้ คำนึงถึงระดับความสามารถของผู้สูงอายุ ให้อิสระแก่ผู้สูงอายุในการแสดงความคิดเห็น และซักถามข้อสงสัย เปิดโอกาสให้ผู้สูงอายุลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง การให้กำลังใจเมื่อผู้สูงอายุประดิษฐ์ชิ้นงานออกมาดีหรือมีความคิดสร้างสรรค์แปลกใหม่สร้างความพึงพอใจให้กับผู้สูงอายุ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของภิญโญ สาร (2517: 5) ได้เสนอหลักการจัดฝึกอบรมไว้ ดังนี้ วิทยากรต้องสร้างสัมพันธที่ดีระหว่างสมาชิกที่เข้ารับการฝึกอบรม และควรระลึกเสมอว่าผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีระดับความสามารถเฉพาะตน ประสบการณ์หรือความชำนาญที่ต่างกันควรสังเกต พร้อมทั้งให้กำลังใจหากมีการปฏิบัติงานที่ดีก่อให้เกิดขวัญที่ดีในการทำงาน สอดคล้องกับแนวคิดของเพื่อนใจ รัตตากร (2540: 81-82) กล่าวว่า การสังเกตความสนใจแก่ผู้สูงอายุทุก ๆ คนจะทำให้ผู้สูงอายุรู้สึกว่าตนเองมีคุณค่า รู้สึกภูมิใจในตนเอง และยังสอดคล้องกับการศึกษาของศุภากร รุ่งอุดม (2547: 29) กล่าวว่า ผู้สูงอายุต้องการความรักและความเอาใจใส่ การเคารพยกย่องยอมรับเป็นสมาชิกของกลุ่ม ต้องการมีเพื่อน ต้องการการ แสดงออกถึงความมีคุณค่า

ด้านวัน เวลาในการจัดฝึกอบรมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ช่วงเวลาที่จัดกิจกรรม (13.50-14.50 น.) คือ ใช้เวลาประมาณ 1 ชั่วโมงเป็นช่วงเวลาที่เหมาะสมกับสภาพร่างกายของผู้สูงอายุ กล่าวคือ ไม่ควรให้ผู้สูงอายุทำกิจกรรมนานเกินไปเพราะจะทำให้เกิดความเมื่อยล้า ทำให้ผู้สูงอายุรู้สึกเบื่อและไม่มีความสุขในการเข้าร่วมกิจกรรม

ด้านวัสดุอุปกรณ์ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้จัดฝึกอบรมเตรียมวัสดุอุปกรณ์ได้เพียงพอกับความต้องการและจำนวนของผู้สูงอายุที่เข้าร่วมการฝึกอบรม ซึ่งรวมทั้งวัสดุอุปกรณ์ในการประดิษฐ์ชิ้นงาน และวัสดุอุปกรณ์ในการประกอบการสอน ส่งผลให้ผู้สูงอายุรู้สึกไม่เครียด และไม่กังวลว่าวัสดุอุปกรณ์จะมีไม่เพียงพอ มีความกระตือรือร้น และกล้าที่จะประดิษฐ์ชิ้นงาน ไม่กลัวหากมีการทำวัสดุเสียหาย นอกจากนี้ ผู้จัดยังคำนึงถึงลักษณะของวัสดุอุปกรณ์ที่นำมาฝึกอบรมให้สอดคล้องกับสภาพร่างกายของผู้สูงอายุ เช่น สีของวัสดุอุปกรณ์ เลือกใช้ที่มีสีตัดกัน เพื่อให้ผู้สูงอายุมองเห็นได้ชัดเจน หลีกเลี่ยงอุปกรณ์แหลมคมที่ยากต่อการใช้งานหรืออาจเกิดอันตรายได้ อย่างเช่น เข็มเย็บผ้า เนื่องจากผู้สูงอายุมีข้อจำกัดทางด้านสายตา และการเคลื่อนไหวของร่างกาย ใช้อุปกรณ์ชนิดอื่นทดแทน หากต้องมีการร้อยเชือกก็มีอุปกรณ์ช่วยเพื่อให้่ายต่อการประดิษฐ์ชิ้นงาน สอดคล้องกับแนวคิดของวรรณนิภา บุญระยอง (2547: 149) กล่าวว่า การจัดกิจกรรมให้กับผู้สูงอายุนั้น ควรใช้วัสดุอุปกรณ์ที่มีขนาดใหญ่ เห็นชัดเจน เลือกใช้วัสดุอุปกรณ์ที่มีสีตัดกัน หลีกเลี่ยงสีมืด ๆ เช่น ดำ น้ำเงิน เขียวแก่ รวมทั้งการวางอุปกรณ์ที่ต้องใช้ให้อยู่ในระดับสายตาด้านหน้าของผู้สูงอายุ เพื่อความสะดวกในการมองเห็น หยิบใช้ง่าย ไม่ต้องปรับสายตาระยะไกล ใกล้ ป่อย ๆ

ด้านการฝึกอบรม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากก่อนการฝึกอบรมมีการสอบถามความต้องการและความสนใจของผู้สูงอายุเพื่อนำมาเป็นแนวทางในการเลือกกิจกรรม ทำให้ผู้สูงอายุมีความพึงพอใจ การฝึกอบรมให้ผู้สูงอายุ มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมอย่างทั่วถึง

สอดคล้องกับแนวคิดของประยง กำประโคน (2542: 81) กล่าวว่า ความพึงพอใจจะเกิดเมื่อได้รับการตอบสนองในความต้องการ ซึ่งเป็นผลมาจากความชอบความสนใจ และยังสอดคล้องกับทฤษฎีเลือกสรร (Selectivity Theory) กล่าวว่า ผู้สูงอายุจะเลือกทำกิจกรรมที่มีประโยชน์มากกว่าทำกิจกรรมทุกกิจกรรมที่มีอยู่ ดังนั้น ผู้สูงอายุจะมีความกระตือรือร้นทำกิจกรรมที่มีประโยชน์ สอดคล้องกับความต้องการและสอดคล้องกับการศึกษาของศุภากร รุ่งอุดม (2547: 28) กล่าวว่า ความต้องการทางด้านสังคมของผู้สูงอายุ ได้แก่ ต้องการได้รับความสนใจ ต้องการมีส่วนร่วมในสังคม ต้องการช่วยเหลือและมีบทบาทในสังคม ทั้งนี้เพราะผู้สูงอายุแม้จะมีความบกพร่องทางร่างกายแต่ยังคงมีสมรรถภาพทางสติปัญญา นอกจากนี้ ผู้สูงอายุยังได้นำความรู้ที่ได้รับไปประกอบอาชีพ และใช้ในชีวิตประจำวันได้ สอดคล้องกับความต้องการด้านเศรษฐกิจของผู้สูงอายุ ได้แก่ ต้องการความมั่นคงทางการเงิน มีงานทำที่มีรายได้ เพื่อลดภาระให้แก่ครอบครัว และสังคม

ด้านหัวข้อการฝึกอบรม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้สูงอายุที่เข้าร่วมฝึกอบรมเป็นเพศหญิงจึงมีความพึงพอใจ หัวข้อฝึกอบรมที่เกี่ยวข้องกับงานศิลปะประดิษฐ์ สอดคล้องกับการศึกษาของจรินทร์พรณ เลรามัญ (2543: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การฝึกวิชาชีพสำหรับผู้สูงอายุเพื่อมีรายได้ในเขตนครเทศบาลนครเชียงใหม่ พบว่า อาชีพที่ผู้สูงอายุสนใจและต้องการให้มีการฝึกอบรม ได้แก่ ศิลปะประดิษฐ์ การทำอาหาร ขนม และการผลิตของชำร่วยตามลำดับ และอาจเนื่องมาจากหัวข้อฝึกอบรมเป็นงานที่ทันสมัย สามารถนำไปประกอบอาชีพ

หรือใช้ในชีวิตประจำวันได้จริง เช่น ถูผ้าลดภาวะโลกร้อน พวงกุญแจจากเศษผ้า จะเห็นได้จากกระแสปัจจุบันเน้นให้มีการลดภาวะโลกร้อน หรือนำวัสดุเหลือใช้มาทำให้เกิดประโยชน์เพื่อเป็นการลดการใช้ทรัพยากร หรือหัวข้อการจัดดอกไม้บูชาพระ ทำให้ผู้สูงอายุได้เกิดความสุขทางใจ มีวัตถุประสงค์จะนำดอกไม้ไปถวายพระเมื่อจัดดอกไม้เสร็จทำให้มีความตั้งใจในการฝึกอบรม นอกจากนี้ อาจเป็นเพราะผู้จัดมีการประยุกต์ขั้นตอนในการประดิษฐ์ชิ้นงานต่าง ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพร่างกายของผู้สูงอายุ กล่าวคือ หลีกเลียงขั้นตอนที่ย่างยากซับซ้อน สอดคล้องกับแนวคิดของวรรณนิภา บุญระยอง (2547: 149) กล่าวว่า การจัดทำโปรแกรมกิจกรรมต้องให้สอดคล้องกับความสนใจและระดับความสามารถ หรือศักยภาพที่มีอยู่ของผู้สูงอายุให้มากที่สุด กิจกรรมที่ง่ายเกินไปอาจจะไม่ท้าทาย ไม่ก่อให้เกิดแรงจูงใจให้อยากทำ ส่วนกิจกรรมที่ยากเกินไปก็จะได้รับการปฏิเสธหรือสร้างความคับข้องใจให้แก่ผู้สูงอายุ ผู้จัดต้องปรับหรือประยุกต์กิจกรรมให้เหมาะสม อีกทั้งงานศิลปะประดิษฐ์เป็นการฝึกใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีความสุขในการสร้างสรรค์ชิ้นงานศิลปะประดิษฐ์ของตนเอง เกิดความภาคภูมิใจในชิ้นงานของตนเอง ทำให้บุคคลยินยอมรับความสามารถของตนเองได้ในระดับหนึ่ง

จากการศึกษาผลการใช้โปรแกรมการฝึกอบรมเรื่องศิลปะประดิษฐ์สำหรับผู้สูงอายุในครั้งนี้พบว่าโปรแกรมศิลปะประดิษฐ์ที่สร้างขึ้นเมื่อนำไปทดลองใช้กับผู้สูงอายุในศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุบ้านบางแค สามารถสร้างความพึงพอใจให้ผู้สูงอายุและสามารถปฏิบัติชิ้นงานต่าง ๆ จนได้ผลสำเร็จของชิ้นงานตาม

ตัวอย่างทุกประการ จึงอาจกล่าวได้ว่าโปรแกรมฝึกอบรมเรื่องศิลปะประดิษฐ์สำหรับผู้สูงอายุที่ผู้วิจัยได้ศึกษาครั้งนี้ มีประโยชน์กับผู้สูงอายุทำให้ผู้สูงอายุได้ฝึกอาชีพ ได้ทำงานเป็นกลุ่ม เกิดสัมพันธ์ภาพที่ดี เป็นการส่งเสริมศักยภาพและสนับสนุนให้ผู้สูงอายุยังคงมีบทบาทและมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในสังคม ทำให้ผู้สูงอายุมีความภาคภูมิใจในตนเอง มองเห็นคุณค่าในชีวิต

4.2 ข้อเสนอแนะ

4.2.1 ข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษา

1. จากผลการวิจัย พบว่า ทักษะการปฏิบัติงานออกมาดีทุกชิ้นงานทั้ง 8 เรื่อง จึงควรมีการจัดฝึกอบรมอย่างต่อเนื่องประมาณ 3 เดือนครั้ง แต่อาจปรับเปลี่ยนรูปแบบหรือเปลี่ยนวัสดุตกแต่งชิ้นงาน เป็นการนำเศษวัสดุเหลือใช้ หรือวัสดุตามสมัยนิยม เช่น การ์ดอวยพรที่ตกแต่งจากกระดาษ อาจเปลี่ยนเป็นตกแต่งจากเศษผ้า การจัดดอกไม้ใส่กระเช้าอวยพรอาจเปลี่ยนเป็นจัดใส่แจกัน

2. จากผลการวิจัย พบว่า ผู้สูงอายุมีความพึงพอใจต่อ วิทยากร วัสดุอุปกรณ์ การฝึกอบรม หัวข้อการฝึกอบรม วัน เวลาในการจัดฝึกอบรม อยู่ในระดับมาก แต่ควรจะมีการเปลี่ยนหัวข้อโดยสอบถามจากความต้องการและความสนใจของผู้สูงอายุเพื่อนำไปสู่การสร้างโปรแกรมการฝึกอบรมที่หลากหลาย

4.2.2 ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรติดตามผลของโครงการฝึกอบรมว่า ผู้สูงอายุที่เข้าร่วมฝึกอบรมได้นำความรู้ไปใช้ในการประกอบอาชีพหรือนำไปใช้ประโยชน์ได้จริงหรือไม่

2. ควรจัดฝึกอบรมให้กับผู้สูงอายุในเขตต่างจังหวัดหรือชมรม สมาคมผู้สูงอายุกลุ่มอื่น ๆ

3. ควรศึกษาเปรียบเทียบผลการจัดโปรแกรมการฝึกอบรมเรื่องศิลปะประดิษฐ์สำหรับผู้สูงอายุ ระหว่างกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง

5. กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ และสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความกรุณาอย่างดียิ่งของศาสตราจารย์ดวงสุดา เตโชติรส ผู้ช่วยศาสตราจารย์พัชรพรรณ ตรีศักดิ์ศรี อาจารย์นิอรดาวเจริญพร อาจารย์สุกัญญา จันทกุล และผู้ช่วยศาสตราจารย์ดร.ณี โอวจริยาพิทักษ์ อาจารย์วรลักษณ์ ปัญญาธิพิงศ์ ที่ได้ให้คำปรึกษาทั้งในด้านการเรียนและการทำงานวิจัย ทำให้ผู้วิจัยได้รับประสบการณ์อันมีค่า และขอบคุณอาจารย์กิริติญา สอนเนย ที่ให้การสนับสนุนการวิจัยครั้งนี้และขอขอบคุณผู้สูงอายุและเจ้าหน้าที่ในศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุบ้านบางแค และสถานสงเคราะห์คนชราบ้านบางแค 2 ที่ให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมฝึกอบรมเป็นอย่างดี ทำให้การวิจัยครั้งนี้ประสบความสำเร็จ

6. เอกสารอ้างอิง

จรินทร์พรณ เลรามัญ. 2543. การฝึกวิชาชีพสำหรับผู้สูงอายุเพื่อมีรายได้ ในเขตเทศบาลนคร เชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาอาชีวศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

จงกลณี ชูติมาเทวินทร์. 2542. การฝึกอบรมเชิงพัฒนา. กรุงเทพมหานคร: บริษัททีเออีพีว้าง.

ประยง กำประโคน. 2542. ความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในโปรแกรมการจัดการเรียนการสอนพลศึกษาในชั้นเรียนกับโปรแกรมการจัดการแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท ภาควิชาจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

พัฒนาสังคมสงเคราะห์, กรม. 2553. ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุบ้านบางแค. [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก: <http://www.banbangkhae.go.th/unitservice.php>, [16 มีนาคม 2553]

เพื่อนใจ รัตตากร. 2540. กิจกรรมบำบัดในผู้สูงอายุ. เชียงใหม่: คณะเทคนิคการแพทย์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ภิญโญ สารธ. 2517. การบริหารงานบุคคล. วัฒนาพานิช, กรุงเทพฯ.

วรรณนิภา บุญระยอง. 2547. การจัดกิจกรรมสำหรับผู้สูงอายุ. เชียงใหม่: คณะเทคนิคการแพทย์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ศุภากร รุ่งอุดม. 2547. การศึกษาโปรแกรมนันทนาการสำหรับผู้สูงอายุบ้านเขนงจังหวัดภูเก็ต. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาการจัดการนันทนาการ คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

สถาบันวิจัยประชากรและสังคม, มหาวิทยาลัยมหิดล. 2553. ข้อมูลประชากรในประเทศไทย. [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก: <http://www.ipsr.mahidol.ac.th/ipsr/>

Contents /Documents/Newsletter,
[18 พฤษภาคม, 2553]

สมศรี เพชรโชติ. 2550. **การพัฒนากระบวนการ
ฝึกอบรมทางอิเล็กทรอนิกส์ด้านวิชาชีพ
คหกรรมศาสตร์.** ดุษฎีนิพนธ์ สาขาวิชา

การพัฒนาศักยภาพคนสู่ คณະคึษา-
ศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

อาภรณ์ ใจเที่ยง. 2546. **หลักการสอน (ฉบับ
ปรับปรุง).** พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร:
โอเดียนสโตร์.